

Medical Ethics and Law
Research Center

Faṣlnāmah-i akhlāq-i pizishkī i.e., Quarterly Journal of Medical Ethics

2026; 20: e5

Shahid Beheshti
University of Medical Sciences

Training Nurses in Ethical Reasoning Skills to Address Ethical Decision-Making Challenges in Providing End-of-Life Care for Critically Ill Patients

Amir Mohamad Nazari^{1*}, Mostafa Gholami²

1. Student Research Committee, School of Nursing and Midwifery, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

2. Student Research Committee, School of Nursing and Midwifery, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

ABSTRACT

Providing end-of-life care to critically ill patients in intensive care units (ICUs) is consistently associated with numerous ethical challenges for nurses. These challenges typically arise from disagreements regarding the continuation or withdrawal of life-sustaining treatments, conflicts between patients' and families' preferences, legal constraints, communication difficulties with unconscious patients, and significant professional responsibilities. Given the pivotal role of nurses in these units, enhancing their ethical reasoning abilities could serve as an effective strategy in dealing with such situations. This letter to the editor aims to emphasize the necessity of training nurses in ethical reasoning skills to deal with ethical decision-making challenges in providing end-of-life care for critically ill patients admitted to ICUs. It appears that training ethical reasoning skills can be considered a strategic necessity for nurses in ICUs. Such training can assist them in analyzing difficult clinical encounters and making ethical decisions in complex circumstances, while also leading to the enrichment of professional identity and quality of care offered for patients and their families. Given the existing evidence indicating the unsatisfactory level of ethical reasoning proficiency among Iranian nurses, particularly in ICUs, implementing targeted and systematic training programs can be essential. These interventions can play a key role in managing ethical conflicts and enhancing care standards; therefore, it is expected that health policymakers prioritize the development and integration of such training programs into continuing education and professional development for nurses.

Keywords: Ethical Reasoning; Ethical Decision Making; End of Life Care; Nursing Ethics

Corresponding Author: Amir Mohamad Nazari; **Email:** nazari.amir7009@gmail.com

Received: May 23, 2026; **Accepted:** August 03, 2026; **Published Online:** August 13, 2026

Please cite this article as:

Nazari AM, Gholami M. Training Nurses in Ethical Reasoning Skills to Address Ethical Decision-Making Challenges in Providing End-of-Life Care for Critically Ill Patients. *Faṣlnāmah-i akhlāq-i pizishkī*, i.e., Quarterly Journal of Medical Ethics. 2026; 20: e5.

آموزش مهارت‌های استدلال اخلاقی به پرستاران برای مقابله با چالش‌های تصمیم‌گیری اخلاقی در ارائه مراقبت‌های پایان زندگی برای بیماران بدحال

امیرمحمد نظری^{۱*}، مصطفی غلامی^۲

۱. کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.

۲. کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی ایران، تهران، ایران.

چکیده

ارائه مراقبت‌های پایان زندگی به بیماران بدحال در بخش‌های مراقبت ویژه، همواره با چالش‌های اخلاقی متعددی برای پرستاران همراه است. این چالش‌ها معمولاً از عدم توافق درباره ادامه یا قطع درمان‌های حمایتی، تضاد میان خواسته‌های بیمار و خانواده، محدودیت‌های قانونی، دشواری ارتباط با بیماران بیهوش و همچنین مسئولیت‌های سنگین حرفه‌ای ناشی می‌شوند. با توجه به جایگاه کلیدی پرستاران در این بخش‌ها، ارتقای توانایی‌های استدلال اخلاقی آنان می‌تواند راهبردی مؤثر در مواجهه با این شرایط باشد. این نامه به سردبیر با هدف تأکید بر ضرورت آموزش مهارت‌های استدلال اخلاقی به پرستاران جهت مقابله با چالش‌های تصمیم‌گیری اخلاقی در ارائه مراقبت‌های پایان زندگی برای بیماران بدحال بستری در بخش مراقبت‌های ویژه، تدوین شده است. به نظر می‌رسد آموزش مهارت‌های استدلال اخلاقی می‌تواند به عنوان یک ضرورت راهبردی برای پرستاران بخش‌های مراقبت ویژه مطرح باشد. چنین آموزشی می‌تواند آنان را در تحلیل موقعیت‌های دشوار بالینی و اتخاذ تصمیمات اخلاقی در شرایط پیچیده کمک کرده و به تقویت هویت حرفه‌ای و بهبود کیفیت مراقبت از بیماران و خانواده‌های آنان منجر شود. با توجه به شواهد موجود مبنی بر سطح نامطلوب این توانایی در میان پرستاران ایرانی، به ویژه در بخش‌های مراقبت ویژه، اجرای برنامه‌های آموزشی هدفمند و نظام‌مند ضروری به نظر می‌رسد. این مداخلات می‌توانند در مدیریت تعارضات اخلاقی و ارتقای استانداردهای مراقبتی نقش کلیدی داشته باشند. از این رو، انتظار می‌رود سیاست‌گذاران حوزه سلامت، توسعه و نهادینه‌سازی این آموزش‌ها را در اولویت برنامه‌های بازآموزی و ارتقای حرفه‌ای پرستاری قرار دهند.

واژگان کلیدی: استدلال اخلاقی؛ تصمیم‌گیری اخلاقی؛ مراقبت‌های پایان زندگی؛ اخلاق پرستاری

سردبیر محترم

امروزه مراقبت‌های پایان زندگی به یکی از چالش‌برانگیزترین موضوعات اخلاقی در نظام‌های سلامت جهانی تبدیل شده و با پیشرفت فناوری‌های پزشکی، پیچیدگی‌های تصمیم‌گیری در این حوزه به طور چشم‌گیری افزایش یافته است (۱). این مسأله به ویژه برای پرستاران شاغل در بخش‌های مراقبت ویژه که با بیماران بدحال سروکار دارند، به یکی از دشوارترین چالش‌های اخلاقی تبدیل شده است. این مسأله عمدتاً ناشی از عدم توافق درباره ادامه یا قطع درمان‌های حمایتی نظیر تهویه

مکانیکی، احیای قلبی - ریوی و سایر مداخلات تهاجمی، تعارض میان خواسته بیمار و خانواده، فشارهای قانونی، محدودیت‌های ارتباطی با بیمار بیهوش یا دچار اختلال هوشیاری و همچنین مسئولیت‌های حرفه‌ای تیم درمان می‌باشد که تصمیم‌گیری در مورد آن‌ها را با ابهام و دشواری همراه ساخته است (۲، ۳).

مراقبت‌های پایان زندگی در بخش مراقبت‌های ویژه، به عنوان بخشی از مراقبت‌های تسکینی، هدف خود را بهبود کیفیت زندگی بیماران در حال احتضار و حفظ کرامت انسانی آنان قرار داده است. این چالش‌های اخلاقی در مقاطع مختلف سیر

درمانی - از زمان پذیرش تا مراحل پیشرفته بیماری و لحظات پایانی زندگی - ظاهر می‌شوند و هنوز توافق نظر قطعی در مورد نحوه مواجهه با آن‌ها وجود ندارد. از این رو پرستاران و پزشکان باید با در نظر گرفتن عواملی همچون خواسته‌های بیمار و بستگان، حقوق بیمار، قوانین جامعه و مسئولیت‌های حرفه‌ای، تصمیم‌گیری کنند (۴، ۵).

یکی از مهم‌ترین ارکان برای ارائه مراقبت اخلاقی در محیط پرتنش بخش مراقبت‌های ویژه، داشتن سطحی از استدلال اخلاقی است که فرد را قادر سازد در موقعیت‌های پیچیده و بحرانی بالینی، بهترین تصمیم را بر اساس شواهد، اصول اخلاقی و ارزش‌های حرفه‌ای اتخاذ کند (۶). پرستاران بخش مراقبت‌های ویژه روزانه با چالش‌های اخلاقی متعدد و گاه غیر منتظره‌ای رو به رو می‌شوند و توانایی استدلال اخلاقی در این شرایط می‌تواند نقش تعیین‌کننده‌ای در سرنوشت بیمار و آرامش خانواده داشته باشد. استدلال اخلاقی که در اصطلاح به توانایی فرد برای قضاوت و تصمیم‌گیری بر پایه دانش و وجدان خویش و ارائه مناسب‌ترین راه حل و دلیل در دوره‌های اخلاقی و موقعیت‌های پیچیده بالینی اشاره دارد، یک جزء ضروری برای ارائه مراقبت مطلوب به بیماران بدحال است، به طوری که نداشتن استدلال اخلاقی منجر به تصمیم‌گیری نادرست و اقدام نامتناسب با شرایط می‌شود که می‌تواند بر بیمار بدحال و خانواده‌اش و حتی خود پرستار تأثیر نامطلوب داشته باشد و منجر به ارائه مراقبت با کیفیت پایین، افزایش پریشانی اخلاقی و نارضایتی شغلی در پرستاری شود (۷، ۸).

یکی از عوامل مهم و تأثیرگذار در ارتقای سطح استدلال اخلاقی پرستاران بخش مراقبت‌های ویژه، آموزش است. آموزش استدلال اخلاقی به پرستاران کمک خواهد کرد تا بتوانند چالش‌های اخلاقی موجود در این بخش را به طور مؤثر مدیریت کرده و در شرایط پیچیده و بحرانی، اخلاقی‌ترین تصمیم‌ها را بگیرند (۹).

با وجود اهمیت استدلال اخلاقی، شواهد نشان می‌دهد که در ایران، سطح دانش استدلال اخلاقی پرستاران برای تصمیم‌گیری در شرایط پیچیده مطلوب نیست که این می‌تواند بر رضایت پرستار از عملکرد خودش تأثیرگذار باشد و منجر به

احساس بی‌کفایتی و بی‌تفاوتی او نسبت به مسائل اخلاقی شود، همچنین می‌تواند بر کیفیت و ایمنی مراقبت و رضایت بیمار بدحال و بستگان وی تأثیر نامطلوب داشته باشد (۱۰).

این نامه به سردبیر، با هدف تأکید بر ضرورت آموزش مهارت‌های استدلال اخلاقی به پرستاران جهت مقابله با چالش‌های تصمیم‌گیری اخلاقی در ارائه مراقبت‌های پایان زندگی برای بیماران بدحال بستری در بخش مراقبت‌های ویژه، تدوین شده است. با توجه به پیچیدگی‌های اخلاقی حاکم بر مراقبت‌های پایان زندگی در بخش مراقبت‌های ویژه، به نظر می‌رسد آموزش مهارت‌های استدلال اخلاقی می‌تواند به عنوان راهکاری مؤثر برای مواجهه نظام‌مند با چالش‌های اخلاقی در این حوزه مطرح باشد و پرستاران را در تحلیل موقعیت‌های پیچیده، انتخاب تصمیمات منطقی و کاهش پریشانی اخلاقی یاری کند. با این حال، آنچه به عنوان خلأ آشکار در برنامه‌های آموزش پرستاری دیده می‌شود، غفلت از آموزش عملی استدلال اخلاقی بر اساس موقعیت‌های واقعی بالینی است.

توجه به این بُعد آموزشی، افزون بر ارتقای کیفیت مراقبت، می‌تواند به ارتقای شایستگی‌های حرفه‌ای پرستاران بینجامد. از این رو، ضروری است آموزش مهارت‌های استدلال اخلاقی نه در قالب یک مداخله مقطعی، بلکه به صورت برنامه‌ای مستمر، جامع و چندسطحی در نظر گرفته شود. این آموزش باید در همه سطوح حرفه‌ای پرستاری (از دانشجویان تا پرستاران باتجربه) و با بهره‌گیری از روش‌های متنوع آموزشی همچون بحث‌های گروهی، تحلیل مورد، شبیه‌سازی بالینی، بازخورد انعکاسی و مربیگری بالینی طراحی و اجرا گردد. علاوه بر این، تلفیق این آموزش‌ها با نظام‌های ارزشیابی بالینی و بازنگری دوره‌های ضمن خدمت، می‌تواند به نهادینه‌سازی استدلال اخلاقی در فرهنگ بالینی بخش‌های ویژه کمک شایانی کند. بنابراین سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیران حوزه سلامت باید توجه ویژه‌ای به توسعه و نهادینه‌سازی آموزش مهارت‌های استدلال اخلاقی در برنامه‌های آموزشی و نظام‌های ارتقای حرفه‌ای پرستاری داشته باشند.

References

1. Mallia P, Emmerich N, Gordijn B, Pistoia F. Challenges to the Global Issue of End of Life Care. 1st ed. Cham: Springer; 2022.
2. Petrișor C, Chirteș M, Magdaș T, Szabo R, Constantinescu C, Crișan HT. Research Ethics Challenges, Controversies and Difficulties in Intensive Care Units—A Systematic Review of Theoretical Concepts. *Nursing Reports*. 2025;15(5):164.
3. Svantesson M, Griffiths F, White C, Bassford C, Slowther A. Ethical conflicts during the process of deciding about ICU admission: an empirically driven ethical analysis. *Journal of Medical Ethics*. 2021;47:e87.
4. Alanazi MA, Shaban MM, Ramadan OM, Zaky ME, Mohammed HH, Amer FG, et al. Navigating end-of-life decision-making in nursing: a systematic review of ethical challenges and palliative care practices. *BMC Nursing*. 2024;23(1):467.
5. Palmryd L, Rejnö Å, Alvariza A, Godskesen T. Critical care nurses' experiences of ethical challenges in end-of-life care. *Nursing Ethics*. 2025;32(2):424-36.
6. Dehkordi FG, Torabizadeh C, Rakhshan M, Vizeshfah F. Barriers to ethical treatment of patients in clinical environments: a systematic narrative review. *Health Science Reports*. 2024;7(5):e2008.
7. Dehbanizadeh A, Mirzaee M, Roustaei N. Assessment of the relationship between ethical reasoning and conflict management style among nurses. *Journal of Education and Health Promotion*. 2024;13(1):479.
8. Safavi F, Yousefi Z, Bavani S, Khodadadi E. The Relationship Between Nurses' Ethical Reasoning with the Quality of Nursing Care. *International Journal of Applied and Basic Medical Research*. 2022;12:196-202.
9. Khaghanizadeh M, Koohi A, Ebadi A, Vahedian-Azimi A. The effect and comparison of training in ethical decision-making through lectures and group discussions on moral reasoning, moral distress and moral sensitivity in nurses: a clinical randomized controlled trial. *BMC Medical Ethics*. 2023;24(1):58.
10. Safavi F, Ebrahimi H, Namdar Areshtanab H, Khodadadi E, Fooladi M. Relationship between demographic characteristics and ethical reasoning of nurses working in medical wards. *Journal of Clinical and Diagnostic Research*. 2018;12(8):1-4.